

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan, izvzemši ponedeljke in dneve po praznikih, ter velja po pošti prejemati za avstro-ogerske dežele za celo leto 16 gl., za pol leta 8 gl., za četrt leta 4 gl. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za celo leto 13 gl., za četrt leta 3 gl. 30 kr., za en mesec 1 gl. 10 kr. Za pošiljanje na dom se računa 10 kr. za mesec, 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poština iznaša. — Za gospode učitelje na ljudskih šolah in za dijake velja znižana cena in sicer: Za Ljubljano za četrt leta 2 gl. 50 kr., po pošti prejemati za četrt leta 3 gold. — Za oznanila se plačuje od četiristopne petit-vrste 6 kr., če se oznanilo enkrat tiska, 5 kr., če se dvakrat, in 4 kr., če se trikrat ali večkrat tiska.

Dopisi naj se izvolé frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo je v Ljubljani v Franc Kolmanovej hiši „gledališka stolba“. O pravništvu, na katero naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. administrativne stvari, je v „Narodnej tiskarni“ v Kolmanovej hiši.

Grof Wurmbrand in Slovenci.

Poslanec grof Wurmbrand je v zadnjem seji jezikovnega odseka govoril tudi o nas Slovencih, in to s tisto impertinenco, ki je last ošabnemu nemškemu aristokratu!

Grof Taaffe spravi ga je v zadrego z vprašanjem, kaj da si on, grof Wurmbrand, misli pod pojmom „državnega“ jezika.

Tu bi človek menil, da tak državni jezik more biti samo tisti, ki ga rabijo oblastnije pri internem svojem občevanju. Ali grof Wurmbrand goji v tej stvari čisto drugačne pojme, in povedal nam je reči, o katerih se nam še sanjalo nij, da spadajo v okrožje „državnega“ jezika.

Grof Wurmbrand odkril nam je svoje srce, a pri tem odkril tudi namere svoje stranke, da sedaj lahko slutimo, kako bodo ti levčarji postopali, kadar pridejo zopet na državno krmilo. Po uže večkrat omenjenem grofu pozvali so levčarji vlado, da naj predloži državnemu zboru jezikoven zakon. S tem zakonom pa se ne namerava nič družega, kakor podreti člen 19 ustavnega zakona od 27. decembra 1867, ter nekaterim narodom odvzeti pravice, ki so jim po omenjenem zakonu dodeljene bile.

Grof Wurmbrand je hipoma staknil, da po daljnjej Avstriji živi nekaj narodov, ki prav za prav niso narodi, ker govoré samo — narečja! Ali narečja govoré tudi v Nemcih, in narečje je ravno dokaz, da obstoji splošni jezik, ki pa se v nekaterih pokrajinah, kakor je to navada, spreminja v narečja. Če nam grof Wurmbrand jezik naš prekršča v narečje,

tako pripoznava, da so Slovenci veja večjega slovanskega naroda, katerega jezik se je mejnjimi spremenil v narečje!

Ali naj je to, kakor hoče! Če bi se tak zakon, kakor ga terja grof Wurmbrand, predložil, obveljal bi le tedaj, ako bi zanj glasovali dve tretjini v državnem zboru. Ker tak zakon bi ne bil izvršiven zakon k členu 19 zgoraj omenjenega ustavnega zakona, temuč nov zakon, kateri bi določbe ravno navedenega členu 19. na korist Nemcem spremenil. Do tedaj pa, ko bodo Nemci dve tretjini v državnem zboru pod svojim krilom imeli, do tedaj bode še mnogo vode preteklo!

Grof Wurmbrand nam torej nij nevaren, še menj pa njegov sprachengesetz!

Ali tega, kar je ta aristokrat o nas Slovencih govoril, tega ne moremo prezreti. Gospod grof, ki ne ume niti besedice slovenske, predznil se je soditi o naših literarnih razmerah. Pri tem je patetično vskliknil, da smo mi komaj do slovnice in slovarja pririli. Gospod grof je tu brez dvombe posnemati hotel umrlega Anastazija Grüna, ki se je nekdanj tudi šalil z našo literaturo. A mi smo tega uže navajeni, in gotovo bi bilo nepotrebno, srditi se nad takimi arogancami. Žalostno pa je vendar, da sedijo v državnem zboru osobja, ki govoré pri vsakej priliki o stvareh, katerih ne poznajo! In ako je gospod grof Wurmbrand o družih tvarinah tako podučén, kot o slovenskeje literaturi, potem bodo njegovi volilci dobro delo storili, če ga pokličejo iz zbora ter mu nalože, da si naj pred novim mandatom dopolni svoje študije! — In vendar nam tako radi govoré o tistej „deutsche Gründlichkeit“! Ali na tem je le toliko resnice, da Nemeč rad

govori o vseh stvareh, in tudi o taci, o katerih niti pojma nema. Grof Wurmbrand pa je temu nov dokaz! Ako je tako površnih ljudij mnogo mej levico, in mi imamo uzroke verovati kaj tacega, potem si avstrijski rodovi po vsej pravici lahko v svojo srečo štejejo, da je ta klika zgubila vladno krmilo.

Politični razgled.

Sotranje dežele.

V Ljubljani 7. aprila.

Državni zbor je večeraj sprejel vladno predlogo glede pridobitve Elizabetne zapadne železnice.

Dunajski nemški-nacionalci od „verwaltungsratske“ stranke očitajo vsej avtonomistiškej stranki, da pusti naraščati državni deficit, da ne zna zdanjega ugodnega časa v korist državi porabiti, da sploh jej je država le deveta briga in da se nekatere dežele na račun Nemcev masté. „Wie der Schelm itd.“. Celih dvajset let je gospodarila ustavoverska stranka in kaj je dosegla? Grozne deficite, silno visoke davke in državo je sebi na korist tako izmolzla, da jo mora zdaj avtonomistična stranka lečiti na vseh straneh, da se zopet ozdravi. Kar je „verwaltungsratska“ stranka zadolžila v dolgih letih svojega gospodstva, to se ne dá v jednem dnevi popraviti in dosti slabo, da se mora vse, česar se je ona dotaknila, zdaj popravljati.

Praški „Pokrok“ poroča: O sredstvih glede izvedenja jezikovne ravnopravnosti v **Šleziji** se bosta dogovorila češki in poljski klub. Obema kluboma leži stvar jako na sreci. Češki in poljski listi zahtevajo od vlade, naj uže dá narodno ravnopravnost tudi Čehom in Poljakom v Šleziji. Kakor „Czas“ poroča, bode se o tej stvari v budgetnej debati stavila dotična resolucija, naj se osnovajo učiteljišča s češkim in poljskim učnim jezikom v Opavi in Tešinu. Isto tako se bode moralo na ta dva

Listek.

Reforme carja Aleksandra II.

(Angleški spisala O. Kirějeva-Novikova.)

(Dalje.)

Mnogo se je car trudil, da bi pospeševal odgojo; težave v tem obziru so neizmerne, ker so odvisne od prostranosti našega ozemlja. Više v bogatej Angleškej ne morete v vsakem malem mesteci šole postaviti, in Rusija je država, obstoječa iz samih vasij.

Od naših evropskih prebivalcev živi samo dvanajsti del v mestih; naš kmet se rad uči in rad pošilja svoje otroke v šole, če le more. V desetih letih od 1860—1870, je število taistih vojaških novincev, ki so znali čitati, postalo petkrat večje. V starejih časih se še mislilo nij na to, da bi se otroci robov podučevali, in vi nas ne smete primerjati s seboj, kaki ste sedaj, nego kaki ste bili poprej. Poprej nam je manjkalo šol in učiteljev, sedaj

imamo okolo 20.000 šol in blizu eden milijon učencev in večina teh se je ustanovila za carja Aleksandra II. V višjem poduku se nam je manj treba bati primere z zapadom. Ko je umrl car Nikolaj, smo imeli 6 vseučilišč; sedaj jih imamo devet; vseučilišče v Tomsku v Sibiriji se je ustanovilo v spomin petindvajsetletnice vladarja carja Aleksandra II. Dijakov je sedaj štirikrat več.

Učilni red se je do cela predrugačil; imamo boljše profesorje in klasičnim jezikom se je odmeril v vseh gimnazijah večji prostor. Ur za grščino in latinščino imamo toliko kakor nemške gimnazije; to je najbolje in najvplivnije zagovarjal Katkov, učenjak v klasičnih jezicih. Za naučne zavode se je leta 1854 izdalo četrt milijona, sedaj se izdaje dvajset milijonov in troški naraščajo še vsako leto. Kar se je zgodilo za odgojo ženskega spola, je znamenito; primanjkuje mi prostora pri tem naglem pregledu, vse na tanko razložiti. Klasična gimnazija gospé Fischer v Moskvi napreduje

tako uspešno, da jej nij para v vsej Evropi; nekatere njenih odgojenk napravijo tako izvrstne izpite, da jim vlada dovoli latinščino, grščino in matematiko v treh nižjih razredih gimnazijskih dečke podučevati. Faucher, ki je na tanko opazoval razmere, je rekel: „Ruske mlade gospice so glede na splošno oliko možem najvišje omike na Angleškem, Švedskem in v Ameriki enakovrstne.“

Vlada carja Aleksandra je merila na to, ženskemu spolu ravno tako kakor moškemu pripraviti „la carrière ouverte aux talents“, (pot odpreti razumnikom); ta kan se je bolj kazal v krajevnih zastopniških zborih nego v centralnej vladi.

Da so ženske smele se raznovrstnih znanostij lotiti, posebno medicine, to se je v zadnej vojski olajšalo. Nепrecenljive zasluge, katere so si ruske gospe pridobile kot strežnice bolnim in ranjenim, kot zdravnice, so bile pripoznane od vojaškega doktorskega koncila; vsled tega se vsem Rusinjam, ki imajo kot

slovanska jezika ozirati tudi po srednjih šolah. Ker Šlezija nema v državnem zboru nobenega narodnega zastopnika, naj jo branijo zastopniki bratskih jej narodov.

Bismarkova „N. Allg. Ztg.“ piše tako-le o aystrijskih **centralistih**: Odkod ima nemško-liberalna stranka pravičo do opozicije? Ne v ustavnih vprašanjih, katerih nij in na katere nobeden ne misli. Program njih je: Samo mi smo zmožni in opravičeni Avstrijo vladati in razen pri nas nij je rešitve, nij moči, nij duha, ki bi znal voditi. — Taka v sebi nejedina stranka ali more državo voditi?

Vnanje države.

Na **Poznanskem** so imeli 4. t. m. Poljaki shod, katerega se jih je udeležilo nad 800. Sklenili so naslednjo resolucijo: Z ozirom na to, da se mejnarodna prava zajamčena Poljakom ne spoštujejo, zahtevamo: 1. Ravnopravnost poljskega jezika z nemškim pri sodnih in pri vseh administrativnih uradih. 2. Poljski učni jezik za vse predmete v vseh šolah. 3. Spoštovati se imajo pravice cerkve do nadzorovanja šol in vodstva veronauka.

Turčija je v Ueskibu prišla 17 **alban-skih** vodij in jih odvedla v Solun zato, ker nijso hoteli podpisati, da se bodo odslej klanjali turškim postavam.

Irski podkralj je ukazal, da imajo ljudje iz 17 določenih grofov in iz mest Limerick, Galway in Cork do 15. aprila policiji izročiti vse svoje orožje.

Dopisi.

Z Notranjskega 2. aprila. [Izv. dop.] Klečeplazenje pred g. Depretisom, kakor je zdaj v cvetu v nekaterih občinah Primorja, naj te vrstice nekoliko osvetijo. Znano je, da je letos v nekaterih občinah Notranjskega vsled uim, posebno pa toče, velika beda. Znano je tudi, da so najhujše zadete vasi ob istrskeje meji. Jasno je na dalje, da nesreča ne pozna umetnih mej, še manje, nego jih mi, čestiteltji zjedinjene Slovenije radi omenjamo! Kratko rečeno, v Istri ob kranjskeje meji je ista potreba, kakor v Kranjskeje ob istrskeje meji, ako ne večja, ker je tam, v Čičih, narod zelo siromašen.

Mi, sosede in v vsakdanjeje zvezi s temi ljudmi, radi pogledamo čez umetno mejo in mnogo vidimo, vse zvemo. Naj tedaj povemo onim visokim politikom v Sežani, Bolcu in Komnu, kako se njih ljubljeneec g. Depretis briga za narod, ki je njemu tudi v varstvo in skrb izročen. Mi ne opazujemo, da bi se dosti brigal za njegove šole, zaradi katerih oni modrijani pred njim klečeplazijo, ne opazujemo, da bi se brigal za ceste, zaradi katerih drugič klečeplazijo in nij mu tudi mar, ako narod

strada, zaradi katere pomoči tretjič klečeplazijo. — Ob lanskeje bedi, ki je bila v Istri splošna, prišla je od državnega zbora in od dunajske vlade, tedaj nijso imeli izvršujoči organi v deželi nikakih zaslug! Ob letošnjeje, ki je krajna, dobila bi se tudi pomoč, a nikdo se ne zmeni za to.

Pri nas pomaga slavna deželna vlada, potem c. kr. okrajno glavarstvo v Postojni kolikor ravno mogoče! Tam čez mejo, kjer deželo osrečuje g. Depretis, nijso prejeli ni najmanje podpore, da si so za njo prosili. Niti se jim nij privolilo kako delo, za katero so tudi prosili! Gosp. Depretis ima menda še vedno na mislih, kar je kot minister izustil: „Bo uže bolje!“

Mislím tedaj, da smo dokazali, da g. Depretis kot izvršujoč organ lanských sklepov drž. zbora in dun. vlade nema nikacih zaslug niti za deželo niti za posamezne kraje in da si jih letos, ko je prilika, tudi nij pridobil. Jasno je tedaj, da imajo ona imenovanja častnim občanom pod firmo zaslug ves drug značaj in namen!

Obžalujemo one može, ki se dajo zlorabiti in si pripisujejo zmožnost zajemati z veliko žlico iz visoke politike, ki pa so toliko zastali, da ne dohajajo več naših vrlih poslancev in tedaj ne razumejo njihovega prizadevanja! —

Z Borovnice 5. aprila [Izv. dop.] Težovlak št. 60 pridrdral je pretečeno nedejo t. j. 3. t. m. okolo 9. ure zvečer v tukajšnje postajo. Konduktér na zadnjem vozu zapazi prav blizu železniškega tira ležati necega človeka. Misleč, da je kak pijanec, vrne se v temnej noči z lučjo kakih 80 korakov nazaj, da bi ga odvedel v kak varnejši kraj. Pa kako se prestraši, ko ga misli na noge postaviti in vidi, da sta mu obe nogi takoj pod kolenoma proč in proč odtrgani.

Prenesli so ga potem v naš kolodvor in spoznali v nesrečneži tukajšnjega jako prijujlenega vodjo železniških delovcev g. Garbajsa, rodoma Ljubljanečana. Pri zavesti bil je še toliko, da se je izpovedal, a kako in na kaki način da je prišel pod vlak, tega si nij vedel domisliti. Prepeljali so ga takoj z brzovlakom v ljubljansko bolnico.

Drugi dan pripovedoval je svojemu principalu, namesto katerega je v nedeljo službo opravljal, da se je vračal okolo 8. ure zvečer proti domu k svojej družini; koračil je hitro po železniških šinah opiraje se na palico.

Šine so bile mokre, izpodrsne mu, pade

in se udari na glavo tako, da je obležal v nezavesti, in ležal, kakor se ve spominati, dalj časa. Slišal je tudi prihajati vlak, a na pomoč klicati ali pomagati si nij mogel. Revez je uže umrl, zapustivši ženo in tri nepreskrbljene otroke.

„Slovenski Narod“ od 5. t. m. poroča, da se je učitelj Grum nedeljo zjutraj v Ljubljani ustrelil. Pretečeno soboto popoldan pripeljal se je s poštnim vlakom v Borovnico, in kakor sedaj sklepamo skoraj gotovo z namenom, da bi se bil tukaj iznebil svojega nadležnega življenja. Izprehajal se je nekaj časa po bolj samotnih krajih, posebno pa mu je ugajal naš inpozantni vijadukt, od katerega se dalj časa nij mogel ločiti. Ker po površji tega mostu nij tujim dovoljeno hoditi, zatorej se je šetal več časa po prvih kolonah in sicer koračil je neustrašeno po obrobku (zimsu) do srede mosta po eneje in nazaj po drugeje strani opiraje se na svoj dežnik. Nekdo, ki ga je opazoval, rekel je še: temu gospodu mora pač malo na življenji ležeče biti, ker tako brezkrbno hodi po tako nevarnem kraji. Slučajno dobi ga v krčmi nek njegov znanec in prej ko ne mu je ta zabranil svoj namen izvršiti. Pripovedoval je potem, ko se je iz svoje zamišljenosti nekoliko predramil, da si je prišel Borovnico ogledat in da se odpelje z brzovlakom zopet nazaj; a ko je bilo čas z brzovlakom odriniti, nij se mu kar nič mudilo in tako je ostal do poštnega vlaka; pa tudi ta vlak bi bil zamudil, ko bi ga ne bil njegov znanec, kateri ga ves čas nij zapustil, ne bil opozoril, da je skrajni čas, da otide.

Iz Slovenske Bistrice 3. aprila. [Izv. dop.] Pred osmimi dnevi obiskal je naše mestece gospod dr. Mullé, navadno c. kr. notar v Mariboru, sem ter tja pa tudi podpredsednik štajerske kmetijske družbe. Napovedal in naznanil je predavanje o reklamacijah glede nove zemljiščne štibre in o trtneje uši. Ker sem uverjen, da reklamacije ne bodo hasnile veliko in ker mi trtna uš nij toliko simpaticna, da bi poslušal poldrugo uro njeno zgodovino, se nijsem udeležil tega predavanja, da si je gospod Mullé kot strokovnjak na glasu in je baje prav dobro govoril nemški in slovenski. Udeležil pa sem se skupnega obeda, pri katerem je g. Mullé pripovedal mnogo i to jako zanimivih drobnjav. Ne bodem prijavljal vseh, jedne pa ne morem zamolčati, kajti tika se gospoda, ki čuje na dandenes često imenovano ime De Pretis. Za časa dunajske razstave bil je po besedah g. Mullé-ja ta možak nekak

zdravnice diplom, dovoljuje, da smejo v raznih bolnišnicah in hiralnišnicah službe opravljati.

Ženska medicinska šola je bila ustanovljena in ravno tako ženska akademija natoroznanstva. Na vseučiliščih v Moskvi, Kazanu in Kijevu se predava za ženske in to je uže dober sad rodilo.

Sploh se je stanje ženskega spola za Aleksandra II. znatno poboljšalo. Pred sto leti so ruske žene v marsičem bile v ugodnijem položaji nego njene sestre na Angleškem. Omoženeje se ne vzamejo pravice do njenega imetja. Omožena sme sprejemati volila, sme oporoke delati in s svojim imetjem sploh razpolagati kakor neomožena. Enako veljavo z možmi pred postavami jim je Elizabeta osigurala, in to še nij preklicano. To smo me Rusinje imele uže pred sto leti, o čemer ste se še vi Angleži pozneje razgovarjali.

V zvezi z duševnim našim napredkom je tudi olajšanje glede tiskovne svobode. Cenzura

je še sicer ostala, pa nij zelo stroga; včasih se res dozdeva, da to službo opravljajo tepci, ob čijih neumnosti zaradi inteligensten Rus; sploh pa je najneumniši censor bolj svobodomisela, nego censor poprejšnje vlade. Reforme o tiskovneje svobodi še nijso dovršene. Ko bi provincialni časniki bili tako prosti, kakor moskovski in petrogradski, bi uže bilo nekaj. Moja naloga nij o tem govoriti, kar bi se imelo storiti, nego kar uže imamo.

Tudi v gmotnem obziru se je marsikaj spremenilo in sicer brez dvombe uspešno: dohodki so se podvojili in sicer vsled naših neizmernih prirodnih zakladov. Rusija je gigantična zaloga bogastva, pa smo še le zdaj začeli se okoristiti s temi zakladi. Ko je stopil na vlado Aleksander II., je bilo po vsem carstvu 600 milj železnic; sedaj jih je 15.000 in skoraj pri vseh je vlada prevzela garancijo. Ta železniška mreža preprega vse cesarstvo in veže Evksin z baltiškim morjem. Po naših

železnicah ne potujemo tako hitro kakor po vaših, pa ugodniše in pri nas unesreči manj ljudi. Rusija ima 6000 mil brzjava. Naše luke so se popravile. Plin rabimo v vseh večjih mestih. Vodotoke smo izkopali, sploh na vsako stran smo gmotno napredovali. Železa, soli, premoga, pridelujemo mnogo več kakor poprej. Roderick Murchison, izvrsten strokonjak nam odreka lepo prihodnjost, „ker nemamo premoga.“ Pa ravno izvrstnjaki se radi motijo. Sedaj, ko izkopljemo vsako leto 2 miliona ton premoga, smo še le prav zasledili svoje premogove jame. Tudi žito smo začeli na debelo izvažati in sicer leta 1856 za 45 milj. funtov, leta 1875 pa za 144 milj.; leta 1877 se je izvoz v ceni znižal na 128 milj. Uvoznina se je znižavala od l. 1857 do 1869; treba je vselej ponavljati to, kar se vselej zanikuje. Kdor hoče pametno soditi, kako napreduje država, nikdar ne sme zabiti zaprek. (Dalje prih.)

„Hausmeister“ v razstavi ter je odkazival prostore razstavljalcem. Ker mu je bivši minister in sedanji tržaški namestnik De Pretis v rodu in pokrovitelj, zgodilo se je, da je naš junak dobil mastno službo menda kot vladni referent za poljedelstvo in vinstvo ter v tej lastnosti odpotoval v Primorje in Dalmacijo. Dolgo se nij čulo nič o njem. Kar naenkrat prinese dalmatinsk list notico o njem, v katerej se čudi, da o njegovej delavnosti nij sledu ne tiru. Jedino to se pripoveduje, da je De Pretis, obiskavši kot strokovnjak neko dalmatinsko žganjarijo, izrazil svoje začudenje: kako to mogoče, da se iz črno-rdečih črešenj žge — belo žganje! Pa čemu to pripovedujem? — Zato, da se Sežanci in Bolčanje še jedenkrat razkoračijo in imenujejo še tega De Pretisa častnim meščanom.

S Krasa 2. aprila. [Izv. dop.] Znano je, da je baron Depretis ono nemško psevdoliberalno stranko, h katerej je še po odstopu prejšnjega ministerstva pripadal in katera še zmirom pomirjenje s Slovani zagrizeno od sebe odbija, s svojim protivladnim postopanjem na Primorskem faktično podpiral in posebno s svojim fanatičnim prizadevanjem vse tukajšnje Slovane deloma ponemčiti in deloma poitalijančiti sedanjo vlado oviral, vlado, ki se trudi blag program njegovega veličanstva: naj se mej narodi mir naredi — uresničiti. Toda — ako znamenja ne varajo — odpovedal se je v najnovejšem času svojih prejšnjih zelo razvpitih pajdašev in pristopil k našej — vladnej stranki. Gotovo ga je k temu koraku spodbudil znan škandal njegove lastne stranke, ki se je predrznila splošno spoštovanega vzvišenega grofa Coroninija tako zelo razžaliti, da je bil primoran odreči se poslanstvu in predsedništvu državnega zbora poslancev.

Ta prestop od jedne k drugej stranki je sam od sebe umeven, kajti Depretis kot c. kr. namestnik ne more nadalje pristaš one stranke biti, ki je cesarjevega osobnega in našega splošnega ljubimca brez vsakega vzroka tako robato žalila. One stranke, ki se izrečenej volji njegovega veličanstva in prizadevanju vlade za mir trdovratno in brezobzirno upira, ki bi rada sama nad nami gospodarila in ki svoje tržišče le na Nemškem išče! Preverjeni smo torej, da se nam je izgubljen sin zopet povrnil in veselimo se resnično nad spokorjenim državljanom!

Sežancem gre v obziru tega spoznavanja prednost, kajti oni so na Krasu prvi bili, ki so to važno dogodbo zvedeli in se nad njo razveseljevali, pa temu se nij čuditi, ker imajo železnico, telegraf, okrajnega glavarja in druge boljarije, ki so v vednej dotiki s Trstom! Sežanski župan pa vendar nij vedel takoj, po katerem poti pridobljenemu visokemu državljanu najprimernejšo čast izkazati. — Bovčani, ki čestokrat divje kozle v Trst pošiljajo in nasproti marsikaj koristnega za-se iz Trsta sprejemajo, so mu še le ta pot pokazali. — Bovčane posnemaje, so namreč tudi Sežanci barona Depretisa in grofa Coroninija ob enem in v istej vrsti za častnega občana slovesno imenovali.

Komenski župan pa je ravno pri hišnih vratih sloneč zvižgal, ko mu prinese občinski sluga na pošti sprejet slovensk časopis. Ko ga površno prečita, reče: „Sežanci so prav zadeli! — Strela! da mi nij to prej na misel prišlo — saj sem bral o škandalu — jasno je, da se Depretis ne more in ne sme več z ustavaki pajdašiti, ker so našega mnogozasluženega grofa Coroninija neusmiljeno razžalili!

Nu, zdaj je pa vendar naš; odslej nam ne bo več nemščine, ki je ne umemo, vrival, ampak nam bode pravičen, kakor je Coronini, ki se svojimi soobčani, kakor pravi plemenitaš, najuljudnejše ravna in kot župan istih vsa občinska opravila v čistej slovenščini rešava! Zato pa hočemo tudi mi po izgledu Sežancev oba dostojnika za častna občinarja imenovati. — Pokličite tedaj slugo, zaukaže mu, da naj tajniku naroči: starešinstvo na 24. dan tekočega meseca sklicati“. On sam pa naznani sejo okrajnemu glavarju v Sežano s povabilom, naj se iste udeležiti blagovoli. To se je natančno izpolnilo, starešinstvo je napovedanega dne Depretisu in Coroniniju čast soobčanov podelilo in pričujočega okrajnega glavarja naprosilo, naj ta sklep še tist večer telegrafično v Trst sporoči. Da, tako je prav g. župan! Čast in hvala, komur gre! Pa naj porekó kar jim drago oni nepoboljšljivi obrekovalci, ki hočejo vedeti, da se je komensko starešinstvo pri čestitanji barona Depretisa servilno ponašalo, da je isti še vedno hud nasprotnik primorskih Slovanov, da nema nikakoršnih zaslug istim nasproti, da je njega častno imenovanje le humbug, da nij pristojno njega ob jednem in z jednako častjo obdarovati, kakor velezasluženega grofa Coroninija, in da on — Depretis — namerava s tem častnim imenovanjem samo svoje protivladno postopanje opravičiti, češ, da Slovani sami želé ponemčeni ali poitalijančeni biti! —

Toda — vse tu naštete napake so gola izmišljilja! — Barona Depretisa prestop k vladnej stranki je za Jugoslovane, kakor tudi za splošno državo odločiven, in od strani Komenskega starešinstva njemu podeljena čast popolnem primerna. — Kdor tega ne verjame — plača vrč terana. Satiricus.

Iz Dolenjega Zemona 2. aprila. [Izv. dop.] Javno in najtopleje zahvaljujem se v imenu stradajočih za mile darove, katere je nabralo uredništvo „Novic“. Darovali so gg.: Dr. J. Bleiweis 5 gld., Luka Robič 3 gld., Dr. J. Zupanec 5 gld., in Fran in Ferd. Souvan 6 gld. Po rodoljubnem gospodu dr. Juriji Sterbenci sem prejel od blagega gospoda Davorina Hribarja, mokaerja v Ljubljani, 162 kilogramov moke. Vsem tem dobrotnikom se prisrčno zahvaljujem! N. Potepan,
občinski načelnik.

Iz Mostara v Hercegovini 1. aprila. [Izv. dop.] Razmere in stanje za uradnika so tu vsak dan slabše. Delo se naklada a ljudstvo se z davki tako silno obklada, kakor bi šlo za to, siromaka popolno uničiti. Pritožiti ali prositi ne pomaga nič. Za davke proda se zemljanu ako nij družega dovolj — kotel.

Da se previdi, kakove davke ima tu kmet, jedno priliko. Misli si kajzarja na Kranjskem, kojega imetje je vredno 300 gl. s hišico vredno 100 gld. Tukaj bi moral plačati: od hiše „kučarine“ 4 gld., od zemlje „zemljarine“ 12 gld. Ako bi za 100 gld. pridelal žita, krme in družega, plačal bi „desetine“ 10 gld., potem „dohodarine“ 3 gld. 90 kr., za panjeve čebel 1 gld., za 2 prašička 70 kr., za 10 koz in 10 ovac 3 gld. 60 kr., skupaj 35 gld. 20 kr. To je dober kmet, ki nema gospodarja (age). Ako ga pa ima (aga), mu ta vzame od pridelka tretjino.

Domače stvari.

— (G. Smolej) ostane vodja gimnazije, ker mu je nadzorstvo srednjih šol na Kranjskem samo provizorično izročeno. Mesto vodje se tedaj, vsaj v teku tega šolskega leta,

ne bode razpisalo; tako se nam poroča z Dunaja.

— (K cesarju.) Deputacija koroških domoljubov pod vodstvom g. Einspielerja gre k cesarju, da se pritoži o krivicah, ki se koroškim Slovincem godé glede narodne ravnopravnosti.

— (Justično ministerstvo in Slovinci.) „Pokroku“ se z Dunaja javlja, da pripravlja minister Pražak ministersko naredbo glede jezikovne ravnopravnosti pri sodnijah na Kranjskem in v Istri.

— („Südsteirische Post“,) novega v Mariboru izhajajočega lista prva številka od 6. t. m. leži pred nami. V uvodnem članku obeta „Südst. P.“, da se bode ozirala posebno na spodnje Štajersko in ost svojo obračala posebno proti onim, ki hočejo zarad svojih čestihlepnih namer, da bi še nadalje trajal narodnostni razpor. „Südsteirische Post“ izhaja vsako sredo in nedeljo ter velja za četrta leta 1 gld. 70 kr., za celo leto pa 6 gld.

Poziv.

Slavni deželni odbor kranjski je Dramatičnemu društvu z dopisom od 1. t. m. ad št. 885 de 1878 izročil v shrambo devet rokopisov izvirnih slovenskih gledaliških iger, ki so leta 1871 tekmovala za razpisana deželna darila. Te igre, katere so lastnina pisateljev, ki se pa doslej nijso oglasili zanje, so:

1. „Zeta carja Lazarja.“ Žalostna igra v 5 dejanjih, spisal Josip Klenič;
2. „Veronika Deseniška.“ Žaloigra v 5 dejanjih, spisal Anton Turkuš;
3. „Daniel Adašev.“ Žaloigra v 5 dejanjih. Motto: „Le roi est mort! Vive le roi!“
4. „Andrej Turjaški.“ Igra v 5 dejanjih, spisal Jože Iskrač (Frankolski);
5. „Danila.“ Žaloigra v 3 delih;
6. „Kdor prej pride, prej me-lje.“ Šaloigra v 1 delu;
7. „Na kmetih.“ Šaloigra v 2 delih;
8. „Korčovski.“ Igra v 2 delih;
9. „Hudi Kljukec.“ Drama v 4 dejanjih, spisal † Josip Ogrinec.

Žaloigrama „Zeta carja Lazarja“ in „Veronika Deseniška“ je sl. deželni odbor prisodil častni nagradi in sicer prvej 80 (osemdeset) goldinarjev, drugej 30 (trideset) goldinarjev; ker pa bivališče gg. pisateljev nij bilo znano, se jima novci nijso mogli naukazati. Zato ja podpisani odbor po naročilu sl. deželnega odbora javno pozivlje, naj naznanita svoji adresi.

V obče pa naj vsi gori imenovani gg. pisatelji oziroma njihovi pravi nasledniki blagovohljo razpolagati s svojimi proizvodi in skoro poročiti podpisanemu odboru, ali zahtevajo, da se jim vrne rokopis, ali hote pogajati se o njem z dramatičnim društvom, katero bi nekatere teh iger s potrebnimi premembami utegnili dati na svetlo.

Slovenski listi se prosijo, da iz prijaznosti ponatisnejo ta poziv.

V Ljubljani dne 5. aprila.

Odbor „Dramatičnega društva“

Razne vesti.

* (Spomenik carja Aleksandra II.) V Peterburgu nameravajo umorjenemu carju Aleksandru II. postaviti spomenik in je v to svrhu darovala kneginja Dolgoruki 3000 rubljev.

* (Novo operno gledališče) bodo zidali v Novem Jorku v zlogu italijanske renaissance. V dvorani bodo tri nadstropja,

vsako po 70 lož, razen tega še galerija. Celo poslopje zidano bode iz samega železa in kamena ter bode vanj moglo iti 3000 oseb; 2 milijona dolarjev bode veljalo.

Umri so v Ljubljani:

5. marca: Matevž Rungar, delovec, 55 let, na Plovici št. 2. — Franca Okoren, delovčeva hči, 2 1/2 leta, v Hrdeckega vasi št. 10, za katarom v želodci. — Marija Kolence, uradnega služe vdova, 54 1/4 leta, na Mestnem trgu št. 6, za prsno vodenico. — Karel Heniger, prisilen delovec, 20 let, na Poljanskem nasipu št. 50, za katarom v želodci.

6. marca: Martin Sleme, zdaj kaznjene, 27 let, v ulicah na grad št. 12, za prsno sušico.

V deželnej bolnici:

3. marca: Marija Velkavrh, gostija, 56 let, za otrpnenjem možganov.

4. marca: Albin Garbajs, delovsk vodnik, 32 let, je na železnici unesrečil. — Jozefa Košir, dni-narja hči, 5 let, za vnetjem pljuč. — Mina Lojbl, delovčeva žena, 30 let, za vnetjem pljuč.

Tujci.

6. aprila:

Pri **Stonu**: Dietz z Nürnberga. — Schlesinger iz Maribora. — Weiss, Bauer z Dunaja. — Rukey iz Trbovelj. — Genzič, Kuralt iz Zagreba.

Pri **Mallé**: Kraut iz Haide. — Mikulešek, Just z Dunaja. — Socillo iz Trsta. — Malli iz Tržiča. — Koblar iz Reke.

Pri **avstrijskem cesarji**: Mikloš iz Sežane. — Lukschneider iz Gradca. — Schwarz iz Kranja.

Dunajska borza 7. aprila

(Izvirno telegrafično poročilo.)

Enotni drž. dolg v bankovcih	76	gld.	20	kr.
Enotni drž. dolg v srebru	77	"	—	"
Zlata renta	93	"	55	"
1860 drž. posojilo	132	"	25	"
Akcije narodne banke	815	"	—	"
Kreditne akcije	298	"	10	"
London	117	"	55	"
Srebro	—	"	—	"
Napol.	9	"	29 1/2	"
C. kr. cekini	5	"	54	"
Državne ma. ke	57	"	40	"

Marija Kuralt, roj. **Heinricher**, naznanja v svojem in v imenu svojih maloletnih otrok: **Ema**, **Ludvik**, **Viljem** in **Marija**, prežalostno vest, da je po modrej previdnosti božje njen predragi soprog, oziroma oče, gospod

Božidar Kuralt,

c. kr. sodnijski pristav v Črnomlju,

po dolgej bolezni, previden se sv. zakramenti, v 37. letu svoje starosti, dne 3. aprila ob 1/2 3. uri zjutraj mirno v Gospodu zaspal.

Truplo drazeja pokojnega je bilo v ponedeljek dne 4. aprila ob 4. uri popoldne iz grada Podturna na pokopališče v Semič preneseno.

Zadušne maše so se služile v farnej cerkvi v Semiči vtorek 5. aprila in v Črnomlju četrtek 7. aprila. (198)

Dragi pokojni naj bode priporočen vsem prijateljem v blag spomin in molitev.

Podturn pri Semiči, 6. aprila 1881.

Zahvala.

Za mnoge dokaze toplega sočutja mej boleznijo in ob smrti mojega nepozabljivega soproga, oziroma očeta, gospoda

Božidara Kuralta,

izrekam za njemu podarjene vence in za mnogobrojno spremstvo pri pogrebu splošno, posebno pa čest. duhovščini, p. n. c. kr. uradom, črnomeljskim Slovenkam, čitalnicama v Črnomlju in v Metliki, gg. pevcem bla. g. deželnemu poslancu A. Navratilu za ginja-ljiv nagrobni govor svojo presrečno zahvalo.

Podturn pri Semiči, 6. aprila 1881.

(199)

Marija Kuralt.

Služba okrajnega tajnika

pri okrajnem zastopu na **Vranskem** se odda z letnim plačilom 300 gld. av. v. in prostim stanovanjem, jednako toliko se po strani zasluži pri tukajšnjem gospodu beležniku. — Prošnje z dokazi popolnega znanja v slovenskem in nemškem jeziku uradovati naj se pošljejo do **20. aprila t. l.** okrajnemu odboru na Vranskem.

Okrajni zastop na Vranskem,

dne 2. aprila 1881.

(191—2)

Načelnik: **Jos. Musi.**

Cvet zoper trganje, po dr. Maliču,

je odlično najboljšo zdravilo zoper protin ter revmatizem, trganje po udih, bolečine v križi ter živcih, otekline, otrpnele ude in kite itd., malo časa če se rabi, pa mine popolnem trganje, kar dokazuje obilno zahval. Zahteva naj se samo „**cvet zoper trganje po dr. Maliču**“ z zraven stajecim znamenjem; 1 steklenica 50 kr., pravega prodaje samo (72—18)

lekarna „pri samorogu“ J. pl. Trnkoczyja na mestnem trgu št. 4 v Ljubljani.

Ponudba.

Tridesetletni samec, močne postave, treh jezikov zmožen, popolnoma praktično izurjen v vseh strokah kmetijstva, želi stopiti v službo pri kakem velikem posestniku kot **oskrbnik** ali pa **najemnik** pod vsakimi pogoji. — Kdor želi o tem kaj več poizvediti, naj e obrne na: W. W. poste restante št. 2222 v Dutovljah pri Sežani. (193—2)

Učenca

sprejemem takoj.

Josip Geba,

(187—3)

urar v Ljubljani.

20 panjev čebel,

vsi z mlado matico od leta 1880, prav močni, z živaljo in dobro zarejo, so na prodaj konec meseca aprila po 20 kr. stari funt na vago, vaga s panjem vred. Kdor želi kaj panjev kupiti, oglasi se naj od 28. aprila do 6. maja v Postojni ali pa v Ljubljani pri

(192—2)

Alojziju Deklevi.

Le jedenkrat

podaje se tako ugodna prilika, da si za polovico prave cene omisli vsakdo izvrstno uro.

Velikanska razprodaja.

Politične razmere, ki so nastale v celej Evropi, zadele so tudi Svico; vsled teh razmer se je na stotine delavcev izselilo, tako da je obstanek tovarn jako dvomljiv. Tudi največja fabrika za ure, katero smo mi zastopali, se je zaprla začasno, ter nam je zaupala prodajo svojih ur. Te tako zovane **žepne ure** so najboljše ure celega sveta, kojih okrovi so izdelani iz najkrajšega **srebrnega niklja**, so izredno elegantno gravirani in giljoširani, ter so ameriškega sistema. **Vsled neke vlastne konstrukcije ne more se taka ura nikdar pokvariti, pade ehko na tla, sme se stisniti, a vendar ura pri tem nič ne trpi.**

Proti povzetju, ali vpošiljatvi male svote, katera je pri vsakej baži ur zaznamovana, s katero je plačana le pridejana zlata double urna verižica, baržunasti etui, glavni ključ za ure in delavska plača, dobi vsakdo najkrajše repasirano uro skoraj na polovico **zastonj**. Vse ure so natanko repasirane, ter **garantujemo za vsako uro pet let.**

V dokaz gotovega jamstva in stroge solidnosti, prevzemamo s tem dolžnost javno, da vsako nepristoječo uro nazaj vzememo, in z drugo zamenjamo.

Izpisek ur.

1000 komadov **remontoir** žepnih ur, katere se pri kozici navijajo brez ključa, z dvojnimi okrovom in kristalnim okrovom, izredno natančno regulovane; razen tega so tudi elektrogalvanično pozlačene, tako da jih nobeden zlatar ne more od pravo zlatih razločiti; z verižico, medaljonom itd. preje **jeden komad gl. 25, zdaj le gl. 10.20.**

1000 komadov **krasnih ur na sidro** (ankeruhr) od najtežjega srebrnega niklja, tekočih na 15 rubinih, z emailiranimi kazali, kazalom za trenutke in kristalnim ploščnatim steklom, natančno repasirane; preje **jeden komad gl. 21, zdaj samo gl. 7.25.**

1000 komadov **moblnih ur na valje** (cylinder-uhr) v teških giljoširanih okrovih od srebrnega niklja, s kristalnim ploščnatim steklom, tekočih na 8 rubinih, fino repasirane, z verižico, medaljonom, in baržunastim etuijem, **jeden komad preje gl. 15 zdaj le gl. 5.60**

1000 komadov **Washingtonskih ur na sidro** od 13lotnega srebra, **potrjene** od c. k. denarnega urada, tekoče na 15 rubinih, elektrogalvanično pozlačene, da jih ne more nobeden strokovnjak ali zlatar od pravo zlatih razločiti; fino na trenutke regulovane in poskušene. Teh ur stal je preje **jeden komad gl. 27, zdaj pa le gl. 13.40.**

1000 komadov **Washingtonskih remontoir** žepnih ur, od pravega 13lotnega srebra odobrenega od c. kr. denarnega urada, pod najstrožjim jamstvom na trenutke repasirane, s kollesjem od niklja in privilegiranim regulovanjem, tako da se nij treba teh ur nikdar popravljati. Pri vsakej uri da se zastonj tudi jedna zlata double urna verižica, medaljon, baržunasti etui in ključ; vsaka taka ura stala je preje **35 gl. zdaj pa samo gl. 16.**

1000 komadov **ur za dame** od pravega zlata z 10 rubini, preje **gl. 40, zdaj gl. 20.**

1000 komadov **remontoir ur** od pravega zlata za gospode ali gospé, preje **100 gl. zdaj gl. 40.**

650 komadov **ur z ropotcem**, fino regulovane, dajo se rabiti tudi na pisalnej mizi, preje **gl. 12, zdaj le gl. 4.80.**

650 komadov **ur z majatnikom** (pendeluhr) v fino izrezljanih gotičkih visokih omaričah, navijajo se vsakih osem dnij, fino na trenutke regulovane, lepe, in impozantne. Ker je taka ura po minolih 20 letih še dvakrat več vredna, naj bi jo imela vsaka družina, posebno ker se s tako uro soba olepša. Te ure stale so preje **gl. 35, zdaj se dobi jeden komad za smešno nizko ceno gl. 15. 75.**

Pri naročilih za ure z majatnikom (pendeluhren) priloži naj se tudi mala svota.

Naslov: **Uhren-Ausverkauf**

(66—5)

von

Philipp Fromm, Uhrenfabrik,
Wien, Rothenurmstrasse Nro. 9.